

ЗМІНИ КЛІТИННИХ ТА НЕКЛІТИННИХ ЕЛЕМЕНТІВ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ШЛУНКА ПРИ ДІЇ ЕТАНОЛУ

М.Є.Червінська, Л.В.Рацкевич, Н.І.Кашилюк, І.К.Додолова

Львівський національний медичний університет

ім. Данила Галицького

Етанол часто застосовують для моделювання ульцерогенних пошкоджень слизової оболонки (СО) шлунка, вивчення патофізіологічних механізмів виразкоутворення та впливу цитопротекторних препаратів. Однак ультраструктурні зміни в різних відділах стінки шлунка, які виникають при введенні етанолу, вивчені недостатньо.

Дослідження проводили на безпородних щурах-самцях масою 180-220 г, яким дошлунково вводили 1 мл 70 % розчину етанолу. За годину після введення етанолу тварин декапітували та здійснювали забір біоптатів стінки великої кривини тіла шлунка для електронно-мікроскопічного дослідження.

Встановлено, що після введення у шлунок білих щурів 70 % етилового спирту епітелій СО великої кривини шлунка на значній частині органа зруйнований та десквамований. Глибина пошкодження СО поширюється до гемокапілярів, які мають зруйновану стінку, а просвіти заповнені еритроцитами, що перебувають на різних етапах гемолізу. В інших місцях поверхневі епітеліоцити піддані розпаду та лізису. Представлені зміни відображають процеси некрозу у локальних ділянках епітелію і прилеглих шарах сполучної тканини СО шлунка. У власних залозах шлунка епітеліальні, шийкові мукозні та головні клітини дезорганізовані. Паріетальні клітини атрофовані, що виражається звуженням внутрішньоклітинних каналців, аж до повного їх перекриття. Відносна цілісність цитоплазматичних ультраструктур відображає частково збережені процеси вироблення та виділення іонів водню, що може посилювати процеси некрозу у СО шлунка. Прилегла до dna власних залоз сполучна тканина за цих умов знаходиться у стані набряку, що, можливо, пов'язано з прямою дією етанолу на ферменти плазматичної мембрани клітин. Серед дезорганізованих мас основної речовини знаходяться макрофаги, цитоплазма яких фрагментована та лізована. Фібробласти представлені лізованою цитоплазмою та ядром, що розпадається. Поруч із макрофагами в значних кількостях виявляються частково дегранульовані еозинофільні гранулоцити. Значних змін зазнають і гемокапіляри, у просвіті яких знаходяться тромбоцити, що розпадаються.

Отже, при пероральному введенні етанол виявляє генералізований вплив на структурні компоненти СО шлунка, при цьому найбільш виражені зміни настають в епітеліальних клітинах та прилеглих до них структурах.